

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

Балаш Л.Я., к.е.н, доцент,
доцент кафедри менеджменту ім. проф. Є.В. Храпливого,
Львівський національний аграрний університет, м. Львів

СУТНІСТЬ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ

Щодо визначення сутності антикризового управління, то на даний час існує багато його інтерпретацій. Аналізуючи наявні визначення, що дістали своє відображення у працях міжнародних та вітчизняних науковців, можна підсумувати, що антикризове управління являється функцією менеджменту [1 с.12]. Ця функція у діяльності підприємств допомагає забезпечити високий рівень платоспроможності, зменшити дію кризи на фірму, або ліквідувати її наслідки, уникнути кризових ситуацій загалом.

Антикризове управління підприємством як система представляє собою комплекс заходів стратегічного спрямування, що допомагають усувати проблеми, що виникають у його діяльності. Система антикризового управління базується на таких принципах:

1. Вчасна діагностика кризових ситуацій і явищ, що виникають у функціонуванні підприємства.
2. Швидке реагування на виникнення кризових явищ.
3. Адекватна оцінка небезпеки, що реально загрожує підприємству.
4. Якнайповніше залучення наявного потенціалу для виходу з кризових ситуацій [1].

Можна навести різні варіанти щодо визначення суті та змісту антикризового управління (табл. 1).

Така різноманітність у трактуванні сутності і змісту антикризового управління зумовлена відносною новизною цього напрямку управління у вітчизняній науці та практиці.

У економічній теорії країн Заходу термін "антикризове управління" (crisismanagement) має такі поширені значення:

1. "Turnaround management" - процес, що призначений для фінансового оздоровлення підприємства;
2. "Corporater recovery" (корпоративне оздоровлення) - реалізація комплексу антикризових заходів з метою оздоровлення підприємства з допомогою менеджменту та (або) консалтингових фірм в рамках корпоративного законодавства;
3. "Financial recovery" (фінансове оздоровлення) - процес оздоровлення фінансів фірми [3].

Як систематичний процес ідентифікації, дослідження і реагування на потенційні загрози дуже близьким до поняття «антикризове управління» є

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

термін «ризик-менеджмент». Його основним напрямком є спрямування на максимізацію ймовірності настання позитивних явищ і мінімізацію ймовірності настання подій, що не відповідають цілям підприємствам [2].

Таблиця 1

Варіанти визначення сутності антикризового управління підприємством

Автор	Сутність поняття "антикризове управління"
Романяк Г. М.	Управлінська система комплексного характеру, що запобігає кризовим явищам, виявляє тип кризи, її стадії та логіку перебігу, сценарії її майбутнього розвитку, визначає інструменти, що допомагають подолати кризу з метою продовження функціонування підприємства.
Скібіцький О. М.	Управління, що спрямоване на запобігання ймовірним серйозним ускладненням діяльності підприємства, забезпечення його успішного функціонування.
Кошкін В. І.	1) Комплекс запобіжних заходів, що спрямовані на запобігання кризи: системний аналіз сильних і слабких сторін фірми, впровадження системи превентивних заходів, оцінювання можливості банкрутства та управління ризиками. 2) Система управління підприємством, що має вивести його із кризи, у тому числі за допомогою санації чи реструктуризації фірми.
Череп А. В.	Комплексна система заходів, що зосереджується на запобіганні кризи та забезпеченні обставин, які б усували передумови і наслідки її появу згідно прогнозування соціально-економічного розвитку підприємства та втілення антикризової стратегії з метою зміцнення конкурентних позицій підприємства в умовах ринку.
Терещенко О. О.	Процес управління фінансовими і економічними ризиками, а також фінансовою санацією для профілактики та нейтралізації кризи і забезпечення безперервного функціонування підприємства за допомоги методів і прийомів управління фінансами.
Василенко В. О.	Таке управління, яке передбачає загрозу кризи, аналізує її симптоми, пропонує заходи для зменшення дії негативних наслідків кризи та застосовує використання цих наслідків для позитивного розвитку.
Л. О. Лігоненко	Спеціальне, постійно діюче управління, спрямоване на найоперативніше виявлення прикмет кризового стану, для створення відповідних умов, щоб його своєчасно подолати з ціллю забезпечити відновлення життєздатності підприємства та недопущення його банкрутства.

Усі різноманітні формулювання щодо змістовного навантаження антикризового управління можна узагальнити у його особливостях:

- ціллю антикризового управління є забезпечення стійкості підприємства в умовах зовнішнього середовища, що динамічно змінюється;
- антикризове управління має на меті вчасне, адекватне та дійове реагування на зміни зовнішнього середовища;
- основою антикризового управління є процес безперервного пошуку інноваційних здобутків у всіх сферах діяльності підприємства;

**III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВОМ»**

- антикризове управління повинно реалізовуватись невіддільно від загальної стратегії підприємства .

Мета антикризового управління полягає у вчасному прогнозуванні, розумному розпізнаванні та благополучному вирішенні криз.

Вплив кризових ситуацій на сучасне аграрне підприємство є завжди ймовірним. Ці ситуації є наслідком дії певних факторів середовища існування підприємства, які можна поділити на внутрішні і зовнішні. На зовнішні фактори впливу щодо виникнення криз підприємство не може впливати, але має можливість вчасно розпізнати і послабити їх вплив, або частково запобігати руйнівним наслідкам.

Основними причинами виникнення внутрішніх негативних впливів можуть бути: низька кваліфікація працівників юридичної служби відповідного суб'єкта господарювання та помилки у підборі персоналу цієї служби; недостатнє фінансування юридичного забезпечення підприємницької або іншої діяльності. [3, с.48].

То ж можна підсумувати що, антикризове управління є багатоплановим процесом, який включає набір заходів вчасного виявлення ознак прихованих і явних криз, їх подолання, розробку антикризової стратегії, і усунення наслідків кризових ситуацій.

Список використаних джерел:

1. Головач К. С. Формування механізму антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Житомир, 2016. 211 с.
2. Михалюк Н.І., Балаш Л.Я., Войнич Л.Й. Економічний механізм розвитку приватних підприємств. *Вісник Львівського національного аграрного університету*. 2016. Серія: Економіка АПК. Вип 23 (1). С. 46-52
3. Шапурова О. О. Моделі оцінки банкрутства та кризового стану підприємств. *Економічні науки*. – 2008. – № 7. – С. 59–64.

Бражник Л. В. , к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ КРИЗИ

Існує декілька варіантів трактування поняття антикризового менеджменту, це визначається подвійною природою кризи, яка може одночасно створювати та руйнувати, тобто формувати передумови для подальшого росту і відмовлятися від попередньої моделі розвитку. Якщо враховувати руйнівну функцію, то потрібно сприймати кризу як ситуацію, яка погрожує існуванню організації, і, відповідно, її треба локалізувати та здолати, щоб зберегти,